

Vergaderjaar 2018–2019

31 379

CITES handhaving

Nr. 21

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2018

Met deze brief stel ik uw Kamer op de hoogte van de nationale maatregelen die ik neem om illegale handel in ivoor verder tegen te gaan en ga ik in op de internationale inzet van Nederland op dat gebied. Daarnaast informeer ik uw Kamer over de Landelijke Actie CITES¹ 2018 die in het kader van het «*EU Action Plan against wildlife trafficking*» is uitgevoerd.

Maatregelen gericht op de ivoorhandel in Nederland

In mijn beantwoording van de vragen over de Europese ivoormarkt en -regelgeving van 20 augustus jl. (Aanhangsel Handelingen II 2017/18, nr. 3001) gaf ik aan dat gezien het open karakter van de interne EU-markt aanvullende maatregelen tegen illegale handel in ivoor het beste op Europees niveau genomen kunnen worden. Bespreking en besluitvorming over aanvullende EU-brede maatregelen zijn opportuun en Nederland zet zich daarvoor in, maar dergelijke besluitvorming vergt tijd.

Vooruitlopend hierop tref ik daarom de volgende nationale maatregelen:

1. *Een nationaal verkoopverbod voor ruw ivoor*
Op dit moment is binnen de EU de verkoop van ruw ivoor toegestaan met een EU-certificaat. Het betreft ruw ivoor van olifantensoorten dat vóór het verkrijgen van de hoogste beschermingsstatus van CITES op legale wijze de EU is binnengebracht. Vanaf 1 maart 2019 geef ik voor de verkoop hiervan geen EU-certificaat meer af.
Ik maak gebruik van de ruimte die de EU-verordening daarvoor biedt. Verkoop in en vanuit Nederland is dan niet meer mogelijk. De reden voor deze maatregel is dat bij ruw ivoor moeilijker onderscheid te maken is tussen oud en recent ivoor. Dit kan illegale praktijken in de hand werken.
2. *Het inrichten van inleverpunten voor ivoor en andere wildlife-items of -producten*

¹ Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

Deze inleverpunten bieden burgers de mogelijkheid vrijwillig afstand te doen van ivoren voorwerpen of andere producten van beschermde plant- en diersoorten. Naar een dergelijke mogelijkheid wordt regelmatig geïnformeerd. Hiermee wordt voorkomen dat onbedoeld een voorwerp illegaal op de markt wordt gebracht. Ik streef ernaar om voor de zomer 2019 de inleverpunten te hebben gerealiseerd.

Aanvullend op deze twee maatregelen organiseren de Nederlandse CITES overheidsinstanties een voorlichtingsdag over de regelgeving van CITES op het gebied van ivoor en antiek. De voorlichtingsdag is bedoeld voor onder meer taxateurs en veilinghuizen.

Internationale inzet

Naast de intensieve samenwerking met de internationale en Europese handhavingsinstanties steunt Nederland ook internationale initiatieven om illegale handel in beschermde soorten tegen te gaan. Specifiek om de stroperij van olifanten en de illegale ivoorhandel tegen te gaan steunt Nederland het volgende:

- Sinds de oprichting steunt Nederland het CITES African Elephant Fund voor de financiering van lokale projecten vanuit de betreffende Afrikaanse landen. Nederland stelt hiervoor jaarlijks een bedrag van € 120.000 ter beschikking. De projecten richten zich op onder meer het tegengaan van het stropen van olifanten en de illegale handel in ivoor, instandhouding van de leefgebieden en het terugdringen van *Human-Elephant Conflicts*.
- Nederland stelt dit jaar bovendien een financiële bijdrage van € 71.000 beschikbaar voor het verbeteren van het CITES Elephant Trade Information System (ETIS). Dit systeem monitort wereldwijd de illegale handel in ivoor en rapporteert aan CITES hierover zodat landen de juiste en adequate maatregelen kunnen nemen. Alle landen die lid zijn van CITES rapporteren aan ETIS.

Landelijke Actie CITES 2018: Operatie Toekan

Net als in 2017 hebben de betrokken Nederlandse overheidsinstanties op het gebied van CITES (LNV, NVWA, RVO.nl, Openbaar Ministerie, douane en de politie) een gezamenlijke onaangekondigde actie uitgevoerd in het kader van het «*EU Action Plan against wildlife trafficking*»: *Operatie Toekan*. *Operatie Toekan* is de opvolger van *Operatie Pangolin*, die verleden jaar vanuit zowel binnen- als buitenland veel waardering kreeg.

Het doel van *Operatie Toekan* is driedelig:

1. Het versterken van de onderlinge samenwerking op handhaving en uitvoering van de CITES-regelgeving.
2. Het vergroten van inzicht in illegale handelsroutes met als focus Nederland (EU) als bestemming.
3. Via voorlichting en publiciteit de bewustwording vergroten over de realiteit van illegale handel in beschermde planten en dieren of producten daarvan.

Vanaf 1 september zijn er diverse voorlichtings- en handhavingsacties uitgevoerd in Nederland, inclusief Caribisch Nederland. De verzamelaarsjaarbeurs in Utrecht van 17-18 november jongstleden markeert het eind van de landelijke actie.

Nieuw dit jaar is een Meld Misdaad Anoniem (MMA) campagne gericht op de illegale handel in wildlife². Het is de eerste keer dat MMA voor wildlife crime wordt ingezet. Het Openbaar Ministerie, de NVWA en de politie zijn

² <https://www.meldmisdaadanoniem.nl/wildlifecrime>

betrokken bij de opzet en er wordt samenwerkt met het Wereld Natuur Fonds. De ervaringen tot nu toe zijn positief. Er zijn momenteel diverse meldingen gemaakt over illegaal bezit of handel in bedreigde dieren, die worden onderzocht.

De handhavingsacties hebben geleid tot diverse inbeslagnames van omvangrijke aantallen planten of producten waarin beschermde plantensoorten zijn verwerkt. Het gaat dan bijvoorbeeld om grote hoeveelheden gekweekte cactussen uit Panama en Peru die zonder de benodigde CITES-vergunningen werden ingevoerd. Dit geldt ook voor een grote hoeveelheid wandpanelen van dalbergia-hout. Een ander voorbeeld betreft cosmeticaproducten zoals gezichtsmaskers uit Zuid-Korea waarin bedreigde Aloë-soorten zijn verwerkt. Opmerkelijk is een postpakket uit de Verenigde Staten met zes levende driestreepboa's (slangen) en twee dode toekans die vanuit Uruguay naar Nederland zijn verzonden. Op Bonaire is dood koraal in beslaggenomen van toeristen, die dat mee naar huis wilden nemen. Ook zijn na een tip twee levende aapjes in beslag genomen die als huisdier werden gehouden. Dit is – net als de handel – in Nederland verboden. Op de laatste dag van de actie is er door de NVWA en de Politie 7 kg ivoor in beslag genomen op de verzamelaarsjaarbeurs in Utrecht.

De uitkomsten en ervaringen zullen in Europees en CITES-verband worden gedeeld. In 2019 zullen de Nederlandse overheidsinstanties betrokken bij CITES wederom gezamenlijke activiteiten ontplooiën in het kader van het Europese actieplan.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten